Gemeente Meppel

Memo

Aan	: De leden van de gemeenteraad
Van	: Burgemeester en Wethouders
Datum	: 27 oktober 2026
Onderwerp	: Gemeentefonds septembercirculaire 2026

Algemeen

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaires vanuit het Ministerie van BZK met informatie over de gemeentefondsuitkering. In mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota.

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenpost voor iedere gemeente. Voor 2027 gaat het om een totale 'pot geld' van ongeveer € 50 miljard. Deze wordt verdeeld over alle gemeenten op basis van verschillende maatstaven, zoals bijvoorbeeld inwonertal, het aantal huishoudens, oppervlakte, aantal uitkeringsgerechtigden etc. In totaal zijn er ongeveer 60 verdeelmaatstaven.

Onlangs is de septembercirculaire 2026 verschenen als vertaling van de Miljoenennota van het rijk. De ontvangst van deze circulaire leidt voor gemeenten tot een actualisatie van de raming van het gemeentefonds. Onze laatste cijfers over het gemeentefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2026, ook de financiële tussenrapportage 2026 en programmabegroting 2027-2030 die u onlangs heeft ontvangen.

Uitkomsten

De uitkomsten van de septembercirculaire laten vanaf 2027 per saldo een positief verschil zien ten opzichte van de uitkomsten op basis van de meicirculaire 2026.

In onderstaande overzicht worden de verschillen per jaar weergegeven.

Omschrijving (bedragen x 1.000) plus = voordeel	2026	2027	2028	2029	2030
Meicirculaire 2026:					
Opgenomen in tussenrapportage 2026 en begroting 2027-2030	100.100*	102.800	97.400	95.300	96.400
Septembercirculaire 2026:					
Actualisatie op basis van Miljoenennota van het rijk	100.100*	103.900	98.300	96.400	97.500
Verschil septembercirculaire 2026 versus meicirculaire 2026	**0**	**1.100**	**900**	**1.100**	**1.100**
Verwachte uitgaven die nog niet zijn opgenomen in begroting	-90	-277	-165	-165	-165
Verwacht netto effect op begrotingsresultaat	**-90**	**823**	**735**	**935**	**935**
*inclusief afrekening voorgaande jaren van € 0,2 miljoen					

Toelichting op verschil september- versus meicirculaire 2026

Het jaar 2026

De mutaties uit de septembercirculaire leiden per saldo tot een geringe neerwaartse bijstelling van het geraamde begrotingsresultaat uit de financiële tussenrapportage 2026. De mutaties in 2026 betreffen: een compensatie voor de uitvoeringskosten Wet versterking regie volkshuisvesting (€ 125.000), een tegemoetkoming voor de uitvoering van de Wet inburgering (€ 61.000), een bijdrage op basis van de Spreidingswet voor een nieuwe taak in het realiseren van opvangplekken (€ 37.000) en een ondersteuningsbijdrage voor het treffen van maatregelen om beter voorbereid te zijn op mogelijke verstoringen rondom risicovolle vergaderingen. Deze bijdrage ontvangen 24 gemeenten die meedoen met een pilot van het ministerie van BZK om stappen te zetten in het leernetwerk 'Veilig Vergaderen'. Meppel ontvangt hiervoor € 90.000. We verwachten dat daar ook kosten tegenover staan waar we geen rekening mee hebben gehouden in de geactualiseerde begroting 2026.

Tegenover de compensaties zoals hierboven aangegeven staat ook een nadelige bijstelling van de verdeelmaatstaven (aanpassing volume-eenheden) van ongeveer € 0,3 miljoen en een lagere uitkering dan verwacht van het btw-compensatiefonds. De omvang van de gemeentefondsuitkering is ook na de septembercirculaire ongeveer gelijk aan die uit de financiële tussenrapportage 2026.

Het jaar 2027

Vanaf 2027 is het gunstige verschil voornamelijk het gevolg van een hogere compensatie voor loon- en prijsstijgingen. Basis daarvoor is het bruto binnenlands product (bbp). Het percentage is iets gestegen ten opzichte van de meicirculaire 2026. Voor 2027 is de verhoging bijna € 0,6 miljoen. Ook de aanpassing van de (volume-)eenheden van de verdeelmaatstaven geeft een positief verschil. Daarnaast hebben we nog geld ontvangen om problematische schulden in een zo vroeg mogelijk stadium aan te pakken (€ 40.000) en een eenmalige bijdrage voor de toegankelijkheid in het aanbod van bibliotheekvoorzieningen (€ 112.000). Verder is de bijdrage voor de uitvoeringskosten van de Wet versterking regie volkshuisvesting structureel (€ 125.000). Tegenover deze rijksbijdragen staan vaak ook kosten waarmee in de primaire begroting 2027-2030 geen rekening is gehouden.

De jaren 2028 en later

De groei van het gemeentefonds komt voornamelijk door het structureel effect van de hogere loon- en prijscompensatie. Ook de aanpassing van de volume-eenheden van de verdeelmaatstaven geeft verschil. De verwachte uitgaven betreffen de aanpak van problematische schulden en de kosten van uitvoering Wet versterking regie volkshuisvesting.

Conclusie

Voor 2026 daalt het positieve resultaat van € 4,9 miljoen zoals weergegeven in de financiële tussenrapportage met een gering bedrag (€ 90.000). Het eerste jaar van de programmabegroting 2027-2030 sluiten we af met € 1,2 miljoen voordeel. Na deze septembercirculaire 2026 komen we uit op een positief resultaat van € 2,1 miljoen voor 2027 en € 0,9 miljoen voor 2028. Het gepresenteerde tekort in 2029 slaat om in een voordeel van afgerond € 0,8 miljoen en 2030 komt uit op € 3,0 miljoen voordeel.

Vervolgproces

De uitkomsten van deze septembercirculaire 2026 voor dit jaar verwerken we in de jaarstukken 2026. De uitkomsten over de komende vier jaren nemen we mee in het eerstvolgende P&C documenten over 2027-2030.